

HRVATSKA RIEČ

Predplatna ciena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu dnošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 saviše poštarški trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Za zdravu misao.

U dugoj našoj narodnoj borbi za otkupom naših hrvatskih prava bilo je čestokrat časova, kad je naš narodni život zasjao onim pravim žarom domovinske ljubavi i priegora, časova, koji nas nadjoše složne, ali na žalost samo za kratko vrijeme. Toj časovitij slozi imamo da pripisemo najbolje naše uspjehe, koje je suvnišno da ovdje napomenemo, jer ih svak zna, tko je tole pratio naš politički život od ustavnih doba do danas.

Iz tog života izbija još jedna vrlo poučna, ali ujedno žalostna činjenica, da smo naime sustavno ostajali uvijek nepomični, pasivni, pače suzbijeni i od vlade i od naših narodnih neprijatelja, kad smo god naše energije trošili u međusobnim bezkorisnim prepirkama i zadjevicama, kao što ih na žalost u punom jeku trošimo baš danas.

U odsudnim momentima neprijatelji naš znao je uvijek da računna na tu našu hrdjavu sklonost, pa ju je uspješno izrabio sebi u korist. To svi uvidjamo, to svi priznajemo, ali ipak nemamo u tome one samopriegorne snage, da se te sklonosti otresemo, da prestanemo više raditi na uhar neprijatelju. Ne mogu nas dozvati pameti ni oni sjajni časovi naših uspjeha, polučeni samo narodnom našom slogom, sloznom odporom svih narodnih naših sila.

Ti su uspjesi uprav naglani neprijatelja, da poduzme sve što može i ne može protiv nama, samo da ih za u buduću onemogućiti; on je u tu svrhu našao svoje orudje u plaćenom robiju, koje mu olakočuje posao, a našoj narodnoj stvari podmeće sve teže i veće klipove.

Naša bi obća dužnost bila, da tu neprijateljsku rabotu mi sami onemogućimo, da plaćeno robije u našoj zemlji srušimo, razoružamo na način, da bude skroz nemogućno raditi protiv našim narodnim aspiracijama.

Radi toga je i nikla ona sveta misao u redovima stranke prava, da se naime okupe sve naše narodne snage u jednu protiv vanjskom neprijatelju, a međusobno da se tako urede, kako će vrhovne narodne ciljeve što prije postići, nametnuvši se vlastodržcima, da poštuju naša narodna prava i naše narodne tražbine.

Nije li ovo zar bila i jest najplemenitija misao, nije li sad zar najgodniji čas, da ta misao, prigrljena od svakoga, što kaže da ljubi Hrvatsku i ovaj narod, postane zbiljom činjenicom?

Kako opravdati ma i najdalju protivnost tako zdravoj, otačbeničkoj namjeri, kako tumačiti svoje nepristajanje na tako uzvišen i plemenit naum?

U sadanja doba, u prilikama, koje smo mi u raznim člancima svestrano osvietili, nije moguća druga akcija niti je ikoga druga uspješna. Bez te akcije mi ćemo i nadalje ko do danas trošiti naše energije u ništavnim trvenjima, dok će obća narodna stvar i korist svedjednako stradati od upliva tuđe sile, koja traži da kod nas nadje makar kojim sredstvom svojih pomagača, samo da takovu akciju osjeti.

Ali dok je tudinj, dok je neprijatelj, dok je plaćenik nastoj osvietiti, to je još posve razumljivo. No da je osjeću oni, koji uvijek kažu da rade samo za Hrvatsku i za njezinu bolju budućnost, to je ono, što je u sadanjim časovima, a i za buduću, najžalostnije i najpokuđnije.

Mnogo se danas govori o otačbeničkoj svijesti pojedinaca i raznih skupina; mnogo se dapače govori u obće o dobro razvijenoj narodnoj svijesti, ali kad imamo ovakovih pojava, kakovih doživimo u zadnje doba, gdje se pokazalo da više — makar časovito — može koji mu dragomu mutikaša i plaćenik, koji mu dragomu slugu tudjinskih prohtjeva, tad moramo na žalost doći do zaključka, da te i tolike svijesti kod nas još ne ima i da je iluzija o njoj toliko govoriti, na nju se oslanjati, pa bilo i u najplemenitijim podvigama.

Nego mi mislimo ipak, da je ova žalost koja nas bje, trenutna; da je to bolest prolazna, nakon koje mora da nastupi veselji i čiliji narodni život; onaj pravi narodni odpor,

koji se je i u drugim prilikama znao pokazati u našem političkom životu; jer da ne imamo tih dokaza iz prošlosti, morali bismo zbilja sumnjati o mogućnosti okupa narodnih naših sila u svrhu obrane našeg narodnog bivstva.

Zato mi idemo u susret budućnosti u punoj nadi, da će misao takova okupa ipak i to što prije da sazrije, da se ostvari i da ćemo kao narod složan i jak zbilja izstupiti, da jednodušno tražimo svoju slobodu, svoju nezavisnost, svoje gospodarstvo i cjelokupnost svoje domovine.

Zato će stranka prava, gdje god ona bila, raditi i raditi, dokle god podpuno ne uspje, pa joj makar smetali stari i novi mutikaše, makar joj nu putu stajalo sve plaćeno i dobrovoljno robije, uvjerena, da će plaćeno iztriebiti iz hrvatskih zemalja ili ga podpuno onemogućiti u svom rovanju, a da će dobrovoljno ipak što prije progledati i koraknuti uporedo s drugim iskrenim i osvjeđoenim borcima, koji u ujedinjenju svih naših narodnih sila vide jedini i izključivi spas naroda i domovine.

Da će u tome stranka prava uspeti o tome ne ima sumnje, jer je to podivat iskren, plemenit, spasonosan, koji mora da k sebi privuče sve što je u narodu pošteno, otačbeničko, sve što teži za uzpostavom — hrvatske države.

—dis.—

Svjetski događaji i Hrvatska.

„Hrv. Kruna“ donosi: Silna Rusija izgubila je veliku bitku u evropskom diplomatskom ratu. Nije žrtvovala niti jednoga kozaka, ali rusko javno mnenje priznaje, da je poraz Rusije u najjuvovijoj borbi protiv habsburžkog monarhiji onakav, kakav je bio u krvavom njezinom ratu s Japanom.

Sa Srbijom danas svijet niti ne računna. Srbija se je noražala i spremila da izzove habsburžku monarhiju u čvrstoj nadi da će pobediti pomoću svoje davne zaštitnice Rusije i njezinih prijateljskih velikih država Englezke i Francuzke, dapače u neku ruku i Italije. Porazjena je dakle Rusija.

Nijemci u „rajnu“ i u Austriji, a u Niemce dakako i Magjari kliku i radosti nad porazom Rusije i njezine politike. Njemačka je dokazala da je „iskrena“ saveznica habsburške monarhije i da njezina volja u Evropi odlučuje.

Listovi njemački i magjarski, koji su obično tumači vladini, uzvisuju Njemačku i propisuju njoj uspjeh austro-ugarske diplomacije na Balkanu, a rugaju se Rusiji i njezinoj diplomaciji.

Nema sumnje, da će radi toga, što je Njemačka pomogla habsburžkom monarhiji u sporu protiv Srbije, t. j. protiv ruskoj politici ponarasti rogovu Niemcima i Magjarima, da će njihov upliv u monarhiji ojačati.

S ovim faktom mora računati i hrvatski narod i prema tomu svoj daljni rad uvideti. Izkustvo, stečeno od god. 1861. nema nam bude uvijek ravnalom. Makar nas Niemci i Magjari opet prišli k zidu kao prije četrdeset godina, doći će ipak naskoro vrijeme, da će se ova dva gospodujuća naroda zakvačiti. Onda ne smije hrvatski narod grišiti onako, kao u prijašnje doba, pa se dati zavaravati sad od Beča sad od Pešte. Po Bismarkovoj metodi treba držati dva željeza u vatri i imati pred sobom samo interes Hrvatske.

Političke pogreške osvećuju se teško. Sjetimo se samo riečke rezolucije i njezinih posljedica. U borbi s Austrijom bijahu Magjari postali naprama Hrvatima meki i ljubezni. To je tvorec rezolucije tako razdragalo, da su spas Hrvatske očekivali samo od Magjara. Dok je primjer gospodin Zagorac javljao iz Budimpešte radostnu viest da će sam Košut Ferenc pisati u organ hrvatske stranke prava „Hrvatsku“, dotle je g. dr. Tuškan zagrmio, da Hrvati moraju s puškom udarati na Beč, dakako Magjarima za volju. Posljedice toga prijateljstva osjećamo teško.

Hrvatski narod treba dakle da računna s onim što ima i da ide ravnim putem za ujedinjenjem i slobodom svoje otačbine; ne uzdajući se u ničiju pomoć.

Dosadašnje diplomatiziranje hrvatskih političkih vođa bilo je smiešno a i opasno. Sudeći tako, pravo je rekao pokojni Marjan Dežević: Budemo li tako stvarali veliku Hrvatsku izgubiti ćemo i ovu malenu.

Zamislimo se dakle dobro i okupimo sve svoje sile.

Na posao!

Zgodan čas.

U savezu s našim člankom: „Ovako ne smijemo dalje“, u zadnjem broju našeg lista, donosimo rado ovaj liepi članak iz „Hrv. Slobode“: Borba, koja je hrvatskom narodu nametnuta, a u kojoj se sada hrvatski narod nalazi, jedna je od najsudbonosnijih što smo ju ikada imali. Nastalo je doba, kada se ima odlučiti za decenije, možda za viekove o sudbini naroda i domovine naše. No ne samo to, da je sadanja borba hrvatskog naroda tako odlučna, sudbonosna, ona je i teška, možda najteža. Protiv sebe imamo moćne naše stoljetne neprijatelje, koji su uperili svoje moćne, da nas u svojoj vlasti zadrže, da im služimo sredstvom u njihovim ciljevima, a zemlju našu, da eksploatiraju u svoju korist. Da taj svoj cilj postignu ti neprijatelji naši neće prezati pred nijednim sredstvom, jer za njih sredstva posvećuju svrhu. I Beč i Pešta nagoditi će se o sudbini našoj i podieliti će se između sebe; koji bude jači, dobiti će bolji kus naše otačbine. Nama će samo ostaviti kakvu kost, da ju glodjemo, a međutim da njih pustimo na miru. Tako se širi već dugo vremena u našoj javnosti viest, da će Bosna i Hercegovina biti podijeljena u dva dijela; jedan će dio preko Hrvatske pripasti Magjarima, a drugi preko Dalmacije Švabi. Tu podjelu misle tako izvesti, da u dielu, što će ga dobiti Hrvatska, bude što više onoga diela hrvatskog naroda, koji se nazivlje srbskim imenom. Umjetnim načinom će razpirivati srbsko pitanje, a razpireno jednom neće dozvoliti da prestane. Međutim će Magjari poput željeznice pomagjariti financije, poštu i druge t. zv. zajedničke urede, a poslije tih će doći autonomni, a hrvatska autonomija biti će na vrbi svrala. U austrijskoj poli će se već Austrija pobrinuti za buntovne Hrvate, da ne težu izvan granice. Švabe i Magjari su već složni u tome, da i nadalje oni budu izključivi gospodari nad zemljom našom. No glede Bosne i Hercegovine još nije definitivno odredjeno, hoće li nad njom zajednički gospodariti te ju učiniti nekim kondominijem ili će ju razdieliti na dva diela, na kojem će svaki za sebe gospodariti. U tomu što još nije odredjena sudbina Bosne i Hercegovine, leži ključ za našu akciju.

Sudbina Bosne i Hercegovine, što se tiče međunarodnog položaja je zapečaćena. Turski parlamentari je priznao aneksiju. Srbija se odrekla svih kompezacija te je posvema kapitulirala pred habsburžkom monarhijom. Crnagora već sledi sudbinu Srbiju. Velevlasti će također, kako je to već sada sigurno, priznati aneksiju. Bosna i Hercegovina već pripada i de facto i de jure našoj monarhiji. S tim su svi vanjski u obzir dolazeći faktori sporazumni. Naša je monarhija položaj Herceg-Bosne prama vani uređila, a sada dolazi odredjenje položaja anektiranih pokrajina unutar granica monarhije. Zakonska osnova o aneksiji Bosne i Hercegovine do malo vremena će se razpravljati u peštanskom i bečkom parlamentu. Narod habsburške monarhije biti će pozvani, da reku svoju pri konačnom riešenju bosansko-hercegovačkog pitanja.

Hrvatski će narodo preko svojih zastupnika u Beču i Pešti moći da reče koju svoju rieč, ali to može biti samo rieč ogorčenog prosjeda ili kletva nad nepravdom i ništa više. Narod hrvatski se s tim ne smije i ne može zadovoljiti. Sada je nastupio čas: sada ili nikada. Ili ćemo kojekakovim protestima omogućiti i nadalje svoje robovanje ili ćemo poduzeti akciju dostojno naroda, koji teži za slobodom i jedinstvom svoje domovine. Ako ikada, sada je potreba, da skupimo sve narodne sile u čvrstu falangu. Za tom narodnom snagom treba da stoji dobro promiš-

ljena akcija, koja će omogućiti pobjedu narodnoj stvari. Snagu naroda našega ne možemo zamisliti, ako ta snaga ne bude obuhvatila sve sile i sve elemente, koji se u njemu nalaze, a koji hoće da rade za procvat i sreću svoje domovine. Gdje postoji nutarnja sila koja veže u jednoj višoj ideji sve raznolike elemente, tu obstoje i svi preduvjeti za pobjedu dotične stvari. Zadaća hrvatski patriota u ovo sudbonosno doba je ta, da sve raznolike elemente okupe i vežu ih jednom višom idejom — idejom slobode. Treba provesti slogu sviju za slobodu sviju. U tu slogu moramo zvati svakoga poštenog sina ove zemlje, a hvala Bpgu već smo na čistu u kojem taboru imamo izdajice i tudjinske agente.

Više se je puta pisalo u našim novinama o potrebi narodnog vieća. Narodni zastupnik dr. Mile Starčević iznio je i konkretni predlog o tome. Išlo se je i dalje. Trojica dalmatinskih pravaških zastupnika dodjoše u Zagreb i pozvaše sve banovinske stranke na konferenciju u kojoj im predložihše konture jednog predloga, prema kojemu bi bio moguć zajednički rad svih stranka u svim pokrajinama naše domovine. Mi ne znamo za sudbinu toga predloga, ali je Don Ivo Prodan vođa te akcije izjavio u svojoj „Hrvatskoj Kruni“ da su sve stranke osim Frankove sa susretljivošću prihvatile taj predlog. Osim toga Don Ivo Prodan javlja u „H. K.“ da ova njegova akcija nije zaspala i da na njece prestat raditi na njoj.

Ako ikada to sadanjji položaj i sadanje stanje našega naroda zahtjeva jednu takovu akciju. Zgodnijeg časa nego je ovaj, teško da ćemo ikada doživiti. Ovo je momenat kada možemo i dobrom nadom u uspjeh stupiti u akciju i zahtjevati povratka oteih nam prava. Što se nije moglo postići prije mjesec dana radi komplikacija sa Srbijom, sada se može, a sigurno će se i postići ako se bude znalo dobro raditi. Propustiti ovu sgodu, znači činiti zločin na narodu. Sada više ne ima oklievanja, vrijeme lete, a naši neprijatelji ne miruju; na posao dakle dokle je na vrijeme. Don Ivo napried, sada je zgodan čas. A. Č.

Šibenik u eri ekonomskog preporoda Dalmacije.

Premda nije Bog zna što ni u ovome, ali čitamo češće po novinama, kako vlada dolazi u susret ovoj, ili onoj instituciji u našoj zemlji u ovom ili onom gradu. Vidimo dapače, da ona nastoji i podupire neke ustanove, bilo diejenjem novčanih pripomoći, bilo uputom i savjetom.

Sa Šibenikom nije tako. Ima zemana, da vlada, ili bolje vladini ljudi za Šibenik ne mare, ko ni da nije u Dalmaciji.

Pomislimo! Radi se za ekonomski preporod Dalmacije, dakle i Šibenika, a mi ne vidimo ništa ozbiljna ni trajna, da se poduzimlje, nego još se nastoji ukinuti mu i ono što ima.

Jedine dvie ustanove što je Šibenik imao, a koje su smjerale na njegov gospodarski napredak, krivnjom vlade su postale nedjelatne. Ove dvie ustanove su „Kotarska Gospodarska Zadruga“ i „Ratarski tečaj“. Da „Kotarska gospodarska zadruga“ ne djeluje, tome je već puna godina dana. A zašto? Po pravilniku iste i na temelju pokrajinskog zakona 2. svibnja 1884. ove zadruge ne mogu započeti svoje djelovanje, dok g. namjestnik ne potvrdi izbor predsjednika i njegova zamjenika. Još god. 1907. držala se je redovita skupština, u kojoj je jednoglasno bio biran predsjednik i njegov zamjenik, njihov izbor nakon 8 dana bio je proslijeden putem poglavarstva namjestništvu, molbom, da izbor podastre g. namjestniku na odobrenje, a sve do danas isto ne stiže. Prije nam se govorilo, da čekamo dok g. namjestnik ozdravi, pak da će odmah slediti odobrenje. Hvala Bogu ima već više od 6 mjeseca, da g. namjestnik je u zdravlju i da obavlja svoje poslove, a ipak ovo odobrenje ne dolazi. Ovo javno iznosimo, da se vidi, kako se postupa sa Šibenikom onda kad od vlade ništa

ne pita, ništa drugo, nego samo jednu suhoparnu potvrdu s njezine strane. Što bi tek bilo onda, kad bi pitao sve ono što bi mu se po pravu moralo dati?

Nu ni ovo nije sve.

U Šibeniku smo imali i ratarsku školu, zvatu ratarski tečaj. Ova je škola u početku posve dobro odgovarala svom cilju i bilo je uspješna, a najbolji su nam dokazi nekadašnji učenički, a danas ljudi te škole; Baranovići, Belamarići, Bakašuni, Trljajići, Bumberi, Jurišići, Zorići, Kronjići, Tešije i t. d. Krivnjom vlade ova je škola najednom ostala bez učenika, a zemljište prodano, te je Šibenik pretežno težački grad, ostao bez gospodarske pouke svojih sinova, tih budućih gospodara svoga imanja.

Tražiti dokaze krivice vlade, to je suvišno, a radije ćemo istaknuti, da vlada mora sve poraditi, da se gospodarska škola u Šibeniku podigne a ne učine. Ne tražimo da ta škola bude kao što je bio ratarski tečaj u vrijeme učiteljevanja Argusa Pjerotića, nego tražimo da bude onakova, kakova je bila za doba Biankina i Vendlera.

Izlika, da je pokušalište prodato, ne može biti uzeta kao ozbiljna, jer isto i onako malo vriedilo. Praksa nek se vrši na otvorenu. Danas Šibeniku treba valjaniji vinogradara, uzgojitelja masline voća i povrća. U okolici Šibenika, pak i u neposrednoj blizini grada ima toliko toga uzorita, da učenici mogu svojim očima svaku razabirati a bude li kod vlade ozbiljnosti i na tim uzorima i praktično se podučavati. Šibenik ne traži od vlade, da njegove sinove uzgoji za kvietancu, već da ih uzgoji, kako će postati dobri i radini tečaji, sa nešto više gospodarskog znanja, nego li ga ima svaki drugi tečaj.

Stvarati osnovu za ovu školu i ovakove vrste mi nećemo, jer za to nismo pozvani. To mora da učine oni, kojih veže savjest i dužnost.

Zaključujemo sa živom preporukom na članove zemaljskog odbora, koji su u pokrajinskom školskom vijeću, da ne glasuju za predlog o ukidanju ratarskog tečaja u našem gradu, već neka iznesu onaj za njegovo preuredjenje. Izlika, da ćemo dobiti reaklu ne vriedi; jer reakla je za vriednije i bogatije a mi treba da imamo u pameti i malog siromašnog težaka i njegovu djecu koju ne smijemo zapustiti, već smo dužni brinuti se i za njihovu bar nižu gospodarsku izobrazbu.

Uztreba li, povratiti ćemo se.

Političke vesti.

Odstup kraljev od državnih poslova? „Ostdeutsche Rundschau“ javlja: Snuju se velike ovacije kralju, što mu je pošlo za rukom uzdržati mir. Kako upućeni krugovi pripovedaju, ove će ovacije uslijediti prigodom, kada će vladar primiti naslov kralja Bosne i Hercegovine. Neposredno će posle toga kralj posve ili djelomično odstupiti od državnih poslova. — Rumunjski „Lloyd“ javlja također, da je prieto-lonajsjednik već počeo se intenzivnije baviti državnim poslovima, pa već redovito prima ministre na referaciju.

Carinski spor između Srbije i Austro-Ugarske. Budući je srbiska vlada odklonila austrijski predlog o trgovačko-političkom provizoriju, a i predlog o novim pregovorima na osnovi najvećeg povlaštenja, to preko uskršnih blagdana izostaju daljnji pregovori. Srbiska vlada imenovala je prijašnjeg ministra Paču i bivšeg ministra trgovine Draškovića delegatima za trgovačke pregovore s Austro-Ugarskom. Iza Uskrša pregovori će se opet nastaviti.

Priručnik za ribara.

VI. Ribanje mrežama.

Pratimo li razvoj ribarskih sprava i alata od postanka pa do danas, steći ćemo uvjerenje, da su se mreže stale upotrebljavati puno kasnije nego u idice, striela, pa i osti. Pratio li pako razvika samih mreža, naći ćemo da su u početku bile sasvim primitivne, te po ribarstvu nit najmanje štetne, dočim čim više idice napred k našim zemanima, tim i mreže bivaju savršenije, ali po razvoj ribarstva mnogo i mnogo štetnije. Stalno je, da su se najzadnje počele upotrebljavati mreže potegače, koje struju morsko dno, tako, da možemo reći one su danas najsvršenije i najštetnije, te s toga i opažamo svakadno sve to više nazadovanje našeg ribarstva.

Mreže se dijele na stajačice, jednostruke, trostruke i na potegače.

Stajačice jednostruke (prostice).

Mreže stajačice ili kako ih ribari zovu od inčeta ili imbrocca, dijele se naprama gustoci i veličini, kao što i naprama tome za koju se ribe upotrebljavaju, na više vrsti kao: sardelara, gavunara, bugvara, gerara, prostica, buskavica itd. itd.

Trgovinski ugovor između Austro-Ugarske i Srbije. Austro-ugarski poslanik u Beogradu grof Forgach pregovara sa srpskim ministrom izvanjskih poslova dr. Milovanovićem glede novoga trgovinskoga ugovora između monarkije i Srbije. Baza za taj trgovinski ugovinski ugovor još nije nadjena i ima nađe, da će buduću trgovinski ugovor biti bolji po Srbiju od prvajšnjega, i da će sadržavati neke gospodarske kompenzacije. I viest, da su pregovaratelji jur imenovani, ne odgovara istini, oni će se tek imenovati. Što se tiče pregovora s Bugarskom, to se oni vodi na široj bazi, no nije istinito, da će između Bugarske i Srbije doći do carinske unije, jer do 1917. valjaju još postojeći trgovinski ugovori.

U Dolnoj Austriji zabranjena česka društva. Namjestino je odlučilo, da se nema dozvoliti u Dolnoj Austriji osnivanje českih društava sa českim službenim jezikom, jer da je zemaljski jezik samo njemački.

Odstup magj. ministarstva. „Magyarország“ u članku o kritičnom položaju piše, da je na sinočnjem ministarskoj konferenciji odlučeno predati ostavku celoga kabineta odmah po uskršnim blagdanima. List piše, da je uslijed odpora na Dvoru ugrožena magjarska neodvisnost i pozivlje sve stranke na obranu domovine. (Tako Magjari, a mi?)

Aneksija Bosne i Hercegovine. „Berl. Tagblatt“ javlja, da je crnogorska vlada poslala talijanskom poslaniku i ostalim velevladama notu, u kojoj se izjavlje pripravnost za uzpostavljanje mirnih i prijateljskih odnosa. U Beču je nota vrlo prijazno primljena, te je u odlučujućim krugovima izražena misao, da se pitanje § 29. berlinskog ugovora rieši čim se cilji spor rieši. — Ovih se dana očekuju note svih velevladi, kojima se podpuno priznaje aneksija Bosne i Hercegovine. I Njemačka je sličnu notu već odposlala.

Strah pred austrougarskom mornaricom u Engleskoj. Engleska se štampa u posljednjih nekoliko dana bavi opet Austrougarskom. Ona naime bilježi zaključak monarkije, da sagrađi još ove godine tri dreadnoughta, da njima pomogne Njemačkoj. „Daily Express“ kaže, da Engleska mora sada voditi računa o tom, da će se njemačka i austrougarska mornarička podupirati. Ova činjenica čini za Englesku još veće pogibavo, pošto će Njemačka i Austrougarska g. 1912. imati dvadeset dreadnoughta protiv ciglih šesnaest engleskih.

Rusi o svom porazu na Balkanu. Ruski ministar trgovine držao je na moskovskoj burzi ovaj vrlo važan govor: Dubokom boli moramo govoriti o ulozi, koju je Rusija bila prisiljena da igra. Ali ne smijemo dopustiti, da nas prevladaju osjećaji, jer nije moguće, da bi ma ikakova konstelacija u zapadnoj Evropi mogla uništiti naše ruske ideje. Ideje o sjedinjenju Slavena nama je sveta, pa ne ćemo mirovati, dok ju ne obistinimo. Ali tomu se hoće, da Rusija bude jaka, nu ne samo puškama i topovima već i blagostanjem. — Listovi misle, da je ministar imao namol izreći taj govor.

Čarikov ministar vanjskih poslova. „Novoe Vremja“ donosi iz diplomatskih krugova, da će Čarikov postati ministrom vanjskih poslova, što je pobjeda panslavizma.

Aleksander ne će krunu. Put princa Gjorgja odgodjen je s razloga, jer mu se obćani milijun franaka nije mogao jošte izplatiti. — Radikalni listovi javljaju, da kraljević Aleksander nije zadovoljan sa novim dostojanstvom, te namjerava u skorom vremenu tu čast povratiti svome braću Gjorgju.

Sardelara je napravljena od posve fino lana. Oko na sake mjeri 30 mm. u promjeru, a 15 u svakoj strani, visina svakoga komada iznosi 10 do 12 m., a dužina od 50 do 60 m. Može se složiti skupa više komada, a najobičnije se složte 4 komada i onda to ribari zovu zpu. Četiri zgu skupa sastavljaju jednu šprutenjaču, prtenjaču ili voju. Sardelara služi nam ne za lov srdela, ali se više tupe ulhati i sarduna i druge namke ribe.

Gavunara. Samo ime nam kaže zašto služi. Visoka je 3 do 4 metra, a duga do 50 m. Riedkost oka iznosi do 10 mm. S kraja se baca kamenje, da se gavuni prepadnu i u naperevu mrežu zavuku. Sama uporaba kamenja nam kaže, da bi se ovaj način ribanja imao izključiti.

Naši ribari znadu vrlo dobro sami, da gavun bježi od bjele boje. Što se događa? Bacaj kamenje danas, bacaj sutra, pošta se zavali i pokrije bijelim kamenjem i tako se u jedan put čine dvie števte. Prva je, što nam riba bježi i na poštu se povraiti samo onda, kada morske trave prikrju onu bijelu boju nabacnog kamenja, a druga je, što tu poštu zavalimo kamenjem i dođe dan, ako ne danas, to sutra, da na taj pošti ne možemo ribati.

Revolucija u Albaniji. Arbanasi su podigli ustanak, jer ne će da plaćaju poreza i zahtjevaju da se u crkvu uvede arbanaski jezik za službu božju. Ustanak vodi poznati vodja Iša Bulefinac, a podpomaže ga pretendent za arbanasko prijestolje knez Kastrioti. Javila se, da su ustaše utaborili i da turka vojska kreće u Arbaniju, da ustanak u zametku uguši. Revolucionarci sa svojim vodjom su se utaborili u tvrđavi Istinae. Do sada revolucionarci broje oko 4000 dobro oboružanih ljudi, dok ostale vodje još neprestano sakuoljaju čete. Turka vlada odašlje u Albaniju mnogo čete, a Turcima u Macedoniji razdijelila je oružje, da i oni uzmognu, u slučaju potrebe, pomoći redovitoj vojsci.

Rusko-japanski ugovor radi prometa u Mandžuriji. Iz Petrograda javljaju, da je potpisani ugovor, o rusko-japanskom osobnom prometu u Mandžuriji. Ugovor je sastavljen u ruskom i engleskom jeziku, te se uređuju potankosti, koje se odnose na rusko-japanski promet u Mandžuriji.

Ruska plava knjiga. Iz uskrsa izaći će ruska plava knjiga o balkanskom pitanju, te će se porazdijeliti među članove dume.

Položaj u Turskoj. Velika je uzrujanost nastala među obćinom, kada se pronio glas, da su Mladoturci sami pomogli ubojici poznatog novinara pobjeći u inozemstvo. Protivne Mladoturcima stranke rastu na očigled. U političkim se krugovima sve više pojavljuju glasovi protiv vojne službe kršćanskih podanika. Ovi bi vojnici mogli jednog dana okrenuti državno oružje protiv države. Jermenski komitet u Carigradu održavajući će meeting, na kojem će zatražiti da se s mjesta obustavi plaćanje vojno-oprosnih taksa, pa da se nemuslimani prema nastavu uzimaju također u redove vojske. Ovakovi će meetingi uzredati i provincijom, pa će im se pridružiti i Grci. (Vidi naše brzojavke. Ur.)

Pokrajinske vesti.

O sazivu sabora. „Nar. L.“ doznaje iz dobra izvora, da će sabor dalmatinski bit stopro sazvan u lipnju, po zatvoru parlamenta. Dakle osam mjeseci poslie izbora, kao i pred sedam godina!

Osječko kazalište na svom gostovanju u Dubrovniku — kako pišu tamošnje novine — dobro prolazi. Dubrovčani su njim zadovoljni, pa prema tome nadati se je, da će i dobit bar neka biti.

Iz hrvatskih zemalja.

Saborski izbori na vidiku. Saznaje se iz pouzdana izvora, da je magjarska vlada pristala na predlog hrvatske vlade, da se još ne razpusti sabor, jer da ona nije još pripravna za takove izbore, koji bi uništili-čsko-ustavnoj stranci osigurali dvie trećine saborskih mandata. Zanimive su pak potankosti, kojima je hrvatska vlada obrazložila ovaj njezin predlog. Hrvatska je vlada sigurna pobjedi u sva tri zagrebačka kotara, u kojima će kandidirati članovi ustavne stranke: ban barun Rauch u prvom, sektioni šef Czernkovich u drugom, a nadnačelnik grada Zagreba Cuvaj u trećem izbornom kotaru. Također je osiguran izbor vladinim kandidatima u cijelom Srijemu. Prama vladinom sadašnjem računanju kod budućih bi izbora imali dobiti hrvatsko-srbska koalicija najviše 30 mandata, ustavna stranka jedno 25, Frankovci 15, Radićevci 3, Niemci 3 i 3 divljaka. Frankovci, Niemci i stavnjaci sačinjavali bi većinu hrvatskog sabora. Gledje izbora n gradu Zagrebu, Frankovci će

Iz hrvatskih zemalja.

Saborski izbori na vidiku. Saznaje se iz pouzdana izvora, da je magjarska vlada pristala na predlog hrvatske vlade, da se još ne razpusti sabor, jer da ona nije još pripravna za takove izbore, koji bi uništili-čsko-ustavnoj stranci osigurali dvie trećine saborskih mandata. Zanimive su pak potankosti, kojima je hrvatska vlada obrazložila ovaj njezin predlog. Hrvatska je vlada sigurna pobjedi u sva tri zagrebačka kotara, u kojima će kandidirati članovi ustavne stranke: ban barun Rauch u prvom, sektioni šef Czernkovich u drugom, a nadnačelnik grada Zagreba Cuvaj u trećem izbornom kotaru. Također je osiguran izbor vladinim kandidatima u cijelom Srijemu. Prama vladinom sadašnjem računanju kod budućih bi izbora imali dobiti hrvatsko-srbska koalicija najviše 30 mandata, ustavna stranka jedno 25, Frankovci 15, Radićevci 3, Niemci 3 i 3 divljaka. Frankovci, Niemci i stavnjaci sačinjavali bi većinu hrvatskog sabora. Gledje izbora n gradu Zagrebu, Frankovci će

Po ovome naši ribari mogu sami viditi, da štetu, koju čine, čine sebi, a ne drugome, te s ovog razloga imali bi se čuvati što je više moguće lova ovom mrežom.

Gavunarom se lovi ljeti po danu, a zimi po noći. Ako je mjesecina lov traje i preko cele noći u zaljevima, uvalama i dragama gdje riba dolazi na mreženje.

Bugvara. Bugvarom se ribaju ponajviše bugve (Bose vulgaris) ali zato mogu se loviti veći gavuni, pak i svaka druga riba, koja je velika kao bugva.

Napravljena je od fine konopljike. Oči mjere po širini dva, dva i pol do tri centimetra, a po dužini 5-30 do 5-60 cm. Dužina cijele mreže jest od 50 do 60 m. Njezina vriednost jest od 50 do 200 K.

Gerara. U Istri je zovu zezer. Ima saku posve tlesnu, jedva 8 m. Njom se love posve sitne gereriće. Duga je 3 m., a visoka 3 met. Zapada jedno 40 do 50 K.

Prostica. Ova se mreža stajačica najviše upotrebljuje za ribanje trija. Oko mjeri po strani 26 do 28 mm. Visoka je od tri do šest metara, a duga od 50 do 130 met. Ciena joj je od 200 do 250 K.

pro forma postaviti kandidate a nema više ni govora da bi Surmin, grof Kulmer i Peršić mogli biti ponovno izabrani, jer u prvom je kotaru premješten iz Zagreba veliki dio onih činovnika, za koje se je bojalo da bi mogli glasovati za koalciju, dok u drugom i trećem kotaru su se upotrebla takova sredstva, da će građani iz straha pred progovostvom morati glasovati za Czernkovicha i Cuvaja. Ovoliko na znanje našim cijenim čitaocima.

Konstitucionalna skupština ustavne stranke u Hrvatskoj. Od jednog prijatelja hrvatskog naroda, koji ima dobrih sveza sa budimpeštanskim političkim krugovima, saznaje „Kroatische Korrespondenz“, da će pristaje bana baruna Raucha po uskršnim blagdanima održavati konstitucionalnu skupštinu ustavne stranke. Skupštini će uz ostale prisustvovati odjelni predstojnici, dok nije izključena mogućnost da će banun Rauch glavom na ovoj skupštini razviti i politički temeljni program nove stranke. Prama informacijama spomenute korepondence temeljni program ustavne stranke sastajao bi se iz sledećih tačaka: U krieposti ostaje hrvatsko-ugarska nagodba od godine 1868. (Rauch izključuje dakle reviziju nagodbe. Op. uređ.); prama vani kao i prama zemljama zastupanim na carevinjskom vijeću Hrvatska i Ugarska predstavljaju jedno zajedničko državno tielo, (A gdje je Dalmacija? Šta je s Bosnom i Hercegovinom? Op. uređ.) čok unutar obih država ostaje zajednica u smislu nagodbe; — biva Hrvatska i Ugarska imaju neke poslove riešavati same za se, a neke u zajedničkom saboru.

Grof Kulmer — hrvatski ban. „A Polgar“ donosi viest iz Beča u kojoj javlja, da je banun Rauch posve izigran; na njegovo mjesto da će biti imenovan banom grof Miroslav Kulmer.

Abolicija zagrebačkog procesa? „A Polgar“ donosi članak u kojem veli, da je kralj odredio aboliciju zagrebačkog velezajdnjčkog procesa.

K velezajdnjčki parnici u Zagrebu. „Uj Hirek“ piše: Jedan dalmatinski zastupnik izjavio je, da će se doskora velezajdnjčka parnica obavustati na prvišnji nalog Njegove Veličanstva. Pobudu je dao za ovu odluku navodno kralj Petar, koji se u toj stvari diplomatskim putem obratio na našega vladara, na glasivši, da se srbsko pučanstvo radi ove parnice nalazi u velikoj uzbuđenosti, pa s toga moli, neka Njeg. Veličanstvo odredi da se obustavi parnica, jer dosadanje rasprave u istinu nisu izniele ništa, čim bi se dokazala krivnja obtuženicima. Ovu viest bulevardskog lista treba dakako primiti s najvećom rezervom.

Opduštenji velezajdnjci. Franjo Vuković i Gajo Stanković koji su nedavno bili upušeni pod sumnjom velezajde, pušteni su na slobodu iz uza petrovardinskog suda, jer se je dokazala njihova nedužnost.

„Hrvatske Novosti“ jest list, što ga izdaju uzdruženi Frank i Rauch novcem naroda hrvatskoga za upropašćavanje i za zaglupljivanje Hrvatske. Pa doista, tko čita ovaj list lahko se o tome uvjeri: tu je prostota do prostote, tu su ciganski napadaji na poštene ljude, tu su laži na laži, tu je i napadaj na sve što nije Frank, Zatluka, Horvat i to riećima, kakovih nije do sada bilo u hrvatskoj štampi. Upozorujemo našu javnost, neka nitko tko ne mora ne čita i ne drži te novine.

I Mirkecu Pisačiću dodijali Frank i Rauch. U svom listiću napisao je i ovo: „Podupiranje kulta i neosobnog bojkota baruna Raucha sa strane našeg predsjednika produljuje još većma ovo iznimno stanje. U jednu ruku mnogo krivnje leži na šarlatanskoj politici koalcije a

Buskavica. Buskavica jest mreža, koja je nalik mnogo sardelari. Njom ribar riba na stanovitim položajima množinu velikih gavuna. Protiv uporabi ove mreže pomorska je vlada izdala zabranu. Meni se čini, da ova zabrana, ma koliko smjerala na zaštitu ribanja gavuna u mreženja, ipak ne nalazi oslonca.

U načelu moramo znati, da mreže stajačice, ili kako ih ribari zovu, od „imbrocca“ same po sebi ne mogu biti na štetu ribarstva, jer su one samo tu, da prihvate ribu, koja se u nju zavlači. Buskavica se ne rabi preko cijele godine, već samo u neke mjesece, a ponajviše u one, kad je lov velikih gavuna na braćima. Pošto ima onih, koji zagovaraju slobodan lov sa buskavicom, a i onih, koji traže njezinu zabranu, bilo bi dobro da odlučujuć faktorji sazovu jednu malu konferenciju praktičnih ribara i učenjaka, te da ovi skupno i dogovorno rieše ovo pitanje, pošto je ovo od puno većeg zamašaja, nego li se na prvi mah čini.

Za uspješno riešenje ovog pitanja, moralo bi se proučiti u prvom redov pravo doba mreženja gavuna, a zatim doba života. Kako danas stoji stvari, sa zabranom migavice, ne mogu se ribati gavuni mali, a sa zabranom buskavice ne veliki,

u drugu uspješno je podupire u borbi protiv nas dvojbene hodkarenje u banske dvore sa strane našeg predsjednika. Mjesto da svi složno ustanemo protiv tog iznimnog stanja u našoj domovini, mi za glupu taktiku osobnih protitaka radi produljujemo Rauchu život, ne oviđajući uz to koliko u kotarima gubimo, te padamo na najniže grane. Vjere nam, da nije u dobi čas došla ta veleizdajnička parnica, morali bismo uz ovakovu umnu sposobnost našega predsjednika doživjeti — stranački bankrot. Nije li se vodstvo užasno blamiralo i u nedavnim izborima „Matice Hrvatske?“ Nismo li tamo upravo sjajno tresnuli — uz svu agitaciju i spremu!?“ — Tko jamči nam i kod eventualnih obćih izbora? Zar ćemo valjda i opet računati na pomoć kakovog uvodničara u službenom listu? Ili zar hodkaranjem banu barunu Rauchu učvršćujemo naše redove za izbornu borbu? Ne varajmo se! Ovdje ruzičasto nam akcije baš ni u hrvatskom Zagorju ne stoje — a ono malo vjernih što nam se nekako kao na silu priklanja, nepouzdanost nas gledaju, jer znadu da nam se nije moći dulje skrivati za cimer opozicionalstva, ako tako dalje potraje sa udvaranjem banu barunu Rauchu.“

Književnost i umjetnost.

Marko Vušković pjevao je na 7. t. mj. u Pragu u operi „Mignon“ s velikim uspjehom. Novine ga silno hvale. — Ovom prilikom nameće nam se opravdana opazka: Je li se ikad vidjelo, da je „Dalmata“, pohvalio ili bar spomenuo ovog našeg umjetnika, kao što je hrvatska štampa znala nepristrano hvaliti i spominjati naše i tuđe umjetnike, pa i ne čutili se Hrvatima. Eto u tome se najbolje očituje zadrta mržnja „Dalmate“ proti svemu što je naše, što je hrvatsko! Sramota!

Iz novinstva. U Trstu počeo je dnevom 10. o. mj. izlaziti tjednik „Sloga“ glasilo tršćanskih Hrvata i Srba. List je pokrenut, da skupi sve Hrvate, Srbe, a i Slovence u jedno kolo pred predstojeće obćinske izbore u Trstu. Želimo mu najbolji uspjeh!

U Zagrebu je 1-im ožujkom počela izlaziti hrvatska pučka smotra „Rodna gruda“. Liepo je uređivana.

„Moderna biblioteka“. Sliepi muzikant — (deseti broj „Moderne biblioteke“) od Vl. Korošenka, tipičan je psihološki roman, u kojemu vidimo jednog sliepca u svim njegovim duševnim trzavicama i bolima, u svim njegovim očajavanjima i patnjama. Jasan je to tip velike umjetne fantazije, skladan poput milozvučnoga akorda, a mio i ljubezan, da bi čovjek mogao podvojiti da se tako njezna čuvstva mogu razviti i u onom sjevernom, a ne samo u blagom i muzikalnom talijanskom podneblju. Sve one sitne nianse života i duše jednog sliepca iznesene su u živom osjećaju, a boli zaodjenute poezijom i skladom. I dok bi drugi provukali kroz djelo tendencu, udario u proročke žice, dotle autor „Sliepiog muzikanta“ ostaje uvijek pjesnik, tanki psiholog i čist umjetnik. Osim samog sliepca tipično je ocrtna i njegova majka, koja ljubeći sina, instinktno nagadja sve njegove želje, boli i potrebe i sve radi, kako bi jednom sinu što više zasladila život. Preporučamo osobito našim gospođicama i majkama ovo djelo, da vide kako se ljudi i osjeća. — Kao što sva dosadanja djela ove vrijedne i korisne biblioteke zaslužuju osobitu pohvalu i ovo djelo, te ga najtopije preporučamo. Cijena je knjizi K 1.— Predplata godišnje K 12.— i razmjerno, a predplaćuje se kod Uprave „Moderne biblioteke“ — Zagreb.

a onda koji? Ako se zabranjuje buskavica radi bucanja, tada bi se moralo zabraniti i bugvara sa istog razloga. Ako se pako buskavica zabranjuje radi mreštenja gavuna, tad za isti razlog moralo bi se zabraniti i bugvaru, jer svi znamo, da se ne malo puta u bugvari uhvati više gavuna nego li bugava.

Trebalo bi proučiti i raznovrstnost pojedinih raca gavuna i ustanoviti, koja od ovih prevladuje u ovom ili onom predjelu i onda kad se sve sveđe na čistac, izdati zabranu, ako ista bude potrebna.

Pošto je i francuska vlada digla svaku zabranu vrhu mreža od imbrocca, mislimo, da ne bi bilo ništa štetno po ribarstvo kad bi to uzsliedilo i kod nas, samo da se zabrani uporaba pobunke, a bucalo bude napravljeno na način, da ne djeluje kao veliko strašilo, kako to danas biva.

Palandara. Ovo je mreža kojom lovimo na doček palamide. Njezino oko jest od 60 mm., a dužina može biti razna.

Tunjara ili kako običnije zovu noćnjara, služi za ribanje tunja na doček. Ona je sama nalik na palandaru, samo što su oči puno veće, te mjere 100. do 110 mm. Napravljene su od

Iz grada i okolice.

Imenovanje. Kod ovdješnje pokrajinske bolnice bio je imenovan pomoćnim liečnikom Dr. Frano Dulbić. Vrhom našem sumještaninu i sumišljeniku naša čestitanja!

Lična viest. Naš gradski zastupnik Dr. Ante Dulbić, koji boravi ovdje od ponedjeljka, vraća se sutra u Zadar.

Porota. Sutra započinje najavljeno porotničko zasjedanje kod ovdješnjeg c. k. okružnog sudišta.

Gradnja obale. Doznajemo, da je utanačeno razpisati dražbu sa strane pomorske vlade u Trstu za gradnju mula i obale od pristaništa do zdravstvenog ureda i za gradnju jednog pristaništa u Mandalini. Nego, dok možemo ovo javiti, nameće nam se pitanje, a kad će šibenska obala biti gotova? Pitanje ovo, jer sudeći po državnom predračunu god. 1909. dolazimo do ovih podataka i zaključaka: I. za izgradnju obale, koja će spajati onu od „ugljena“ sa mulom u luci proračunano je skupa s prelazom preko Vrulja K 420.000 potrebitine. Bio je doznačen treći iznos od K 16.000; dakle bude li se ovako dalje doznajivalo, trebat će da se rečena obala izgradi... 25 godina. II. za izgradnju obale i mula u Šibeniku proračunana je potrebitina od K 700.000, od kojih doznačen je ove godine iznos od 900—; trebat će dakle dok se ova radnja izvede, ako se bude i dalje ovako doznajivalo, ništa manje nego... 777 godina!!!

Pitanje realke pred obćinskim viećem. Jučer je obćinsko vieće izmedj ostaloga u prvom redu pretresalo o ustanovljenju realke u Šibeniku, te je prihvatilo nakon iscrpivog izvješća uprave o predmetu zgodan zaključak glede izpunjenja onih dužnosti i onih doprinosa, koje od obćine šibenske traži c. k. erar za rečeno ustanovljenje. Prama tome sledi, da će se ovo za Šibenik velevažno pitanje sretno riješiti kroz najkraće vrijeme, te da će se realka otvoriti novom školskom godinom t. j. mjeseca rujna ove godine. Sretno!

Zdravstveno obć. povjerenstvo bilo je u jučerašnjem obć. vieću upodpunjeno.

Učitelj plesa. Oglasi javljaju, da će diplomirani učitelj plesa g. Mika Katarivas u zasebnim prostorijama našeg „Hrvatskog Sokola“ otvoriti školu plesa, te liepig i modernog ponašanja. Predavanje celog kursa trajat će od 14 do 16 puta. Počimlje sutra na večer. Razpored poučavanja jako je bogat. Upišivanje obavlja g. Ivan Grimani. Članovi „Hrv. Sokola“ imaju popust. Gosp. Katarivas nada se mnogobrojnom odzivu. Preporučujemo.

Nasamaren. List „Pajaca“ uvijek kad što primi iz Šibenika, mora da je to ili glupo ili zlobno, jer samo oni, koji tako znadu pisati obraćaju se na nj. Tako je u zadnjem broju donio dopis iz Šibenika o sienu i hrani dieljenoj sa strane vlade s prigovorom, da je to dieljenje obavljeno po haturu, da su primili bogati, dobrostojeći, a da je siromaš slabio prošla. U tom skroz neosnovanom kazivanju ide dalje, pa navodi i njeka imena tobož favoriziranih, a kad tamo nijedan od onih imenovanih nije ništa primio. Čieli dopis nije nego zgoljna laž, a kad bi bilo onako, kako se u dopisu veli, mi bismo bili prvi proti takovoj nepravdi ustali, ko što smo ustajali svaki put, kad se radilo da se ošteti težaka, malog posjednika. Vidi se, da je glavna svrha glupanu ili zlobniku bila pisati proti obćini, pa kako se to ne da drugičije nego lažući i izmišljajući, tako je i dopis izišao skroz dostojan Pajacheva lista.

špage debele 3 do 4 mm. Ove se dvie mreže bacaju u more iza zapada sunca, a prije granuća dižu. U Šibenskom zaljevu biti će ih oko 20, ali u zadnje doba mala je korist od njih, dok služe na štetu obćem lovu tunja, koji se kroz nje razsieče i razprši.

Još su mreže stajačice: psara i sklatara. Psarama se ribaju mali pasi. Saka je u psare dosta široka. Njezina dužina je 40 m., a visina 2 m. Na mjesto špage rabi se jaka žica a mjesto olova kamenje. Vriedi od 50 do 60 K.

Sklatara je mreža kojom se love ribe u samu kalu, koji se nalazi na dnu mora. Širina oka iznosi 1'50 mm. Visina joj je od 4 oka, a dužina 15 do 20 m. Sklataru nezna svak za ribanje dobro upotrebiti. Sva vještina stoji u polaganju sklatara u more. Ona se ne baca upravno nego ševjugajući amo tamo po ravnom morskom dnu. Njezina vriednost jest od 8 do 14 K.

Njom se love sklati, raže, jastogi itd.

(Nastavit će se).

Kazalište. U nedjelju započelo gostovanje operne družine u mjestnom kazalištu sa „Traviatom“. Sveta bilo puno. Dojam ciele predstave povoljan je. Comida Margherita u ulozu Violette i Schipa Tito (tenor) u ulozu Alfreda zadovoljavaju, te su se druge večeri još bolje iztakli. Silveti u ulozu oca Alfreda nije loš, ali je odivše nepomichni. U obće želit je nešto bolje dramske akcije. Zborovi dobro, a i orhestar, koji je liepo upodpunjen, te tako ne treba — glasovira! Obzirom na mjestne prilike nije moguće tražiti boljeg kompleksa za operu, pa je zahvaliti kazališnoj upravi, što ovoliko nastoji da Šibeniku pruži što može bolje. Do koji dan pjevat će se „Il Trovatore“. „Misse en scene“ je krasna u jednoj i drugoj operi. — Pogovara se, da će pri koncu sezone sudjelovati u „Trovatoru“ u ulozu Eleonore gdj.ca Ester Mazzoleni. Obistinili li se to, imat ćemo koju večer pravog umjetničkog užitka.

Kinematograf. Sutra do 18. t. mj. novi program t. j.: 1. Lov na crnog medjeda u Americi; 2. Mendonski mesar; 3. Mačak gospojice Milošće.

Naše brzojavke.

Carigrad, 14. Predsjednik turske komore, veliki vezir Hilmi-paša i cieli kabinet predadoše jučer ostavke, koje je Sultan primio.

Carigrad, 14. Velikim vezinom imenovao je Sultan opet Kiamil-pašu.

U vojsci nastala je pobuna. Vojnici ubiše jednog zastupnika.

Carigrad, 14. Velike mase vojske dolaze i odlaze odavle jučer i danas. Opažaju se odjeli bez častnika, koji ne će da ih sledie.

Carigrad, 14. Kod jučerašnjeg pokreta umoren je ministar pravde, ministar mornarice je ranjen, a onaj rata zatvoren. U obćem metužu poginulo 17 osoba, a 30 ih je ranjeno.

Carigrad, 14. Ustaše barikadama zatvorie puteve k parlamentu.

Sultan pomilovao vojsku, što je sudjelovala jučerašnjem pokretu.

Sofija, 14. Bugarska pripravlja mobilizaciju. Bojat se težkog zapletaja.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Prodaje

se jedna kuća u blizini samostana sv. Lovre sa izgledom na more. — Obratiti se na uredništvo.

ŠIRITE

— „HRVATSKU RIEČ“!

Novi Brijački Salon
Glavna ulica - ŠIBENJK - Glavna ulica

Uredjen najmodernije — providjen najhigijeničnijim, najsavršenijim spravam
Bogat izborom najfinijih parfima i inih kosmetika 14-16

Osoblje najudvornije -- Posluga uredna
Čistoća uzorna
Preporuča se p. u. obćinstvu.

Restauracija „Sidru“
prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Čast mi je obznaniti cijenjenu obćinstvo, da se u mojem lokalu toče izabrana vina, kao: dalmatinsko, istrijansko, bielo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. --- Kuhinja je domača vrste, koja je obskrbljena u svako doba toplim i mrazim jetlom. --- Objed 1. reda K 1; 11. reda 72 fil. Naznačiti mi je osobito, da se moja jela priugotavljaju samo sa naravnim masti. Preporučuje se vještovanjem
Strika Antun.
19-52

Restauracija „Sidru“
prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

SVOJ K SVOME! SVOJ K SVOME!
ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE
KOJI ŽELE
prave svieće
od pčelnog voska
NEKA NARUČE NA
„JEDINU HRVATSKU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“
NA PARU 11-52
VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.).
Ponude i cienići šalju se badava i franko.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1,000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, občinama i javnim korporacijama.

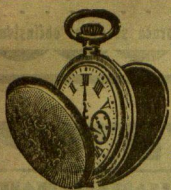
MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretarice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbiika.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

23-32

Najveći izum.

Samo K 5-10

stoji sada pronađena „Nikel-Remontoir“

zepna ura sa znakom „Sistem-Koskopl Patent“ koja ide 36 sati sa kazalom za časove. — Na minut dobro ideća. — jamčenje za tri godine. (jedan elegantni lanac i 5 drugih ukrasnih stvari dobiva kupac sada badava). Jedna fina, vrlo liepo izradjena srebrna ura sa srebrnim lancem samo K 11-10.

U slučaju nezadovoljstva vraća se novac natrag. Naruče šalju se pouzecom ili novac unapried.

M. J. Holzer's Wwe. Mario Holzer

tvorničko skladište ura, zlata, srebra, kao i glazbene instrumente.

Krakov, St. Getrudgasse 29, Hochpartere.

Bogato ilustrirani cienići šalju se badava i franko.

Traže se putnici. 18-20

Hrvati i Hrvatice!

■ pomozite Družbu ■

Sv. Ćirila i Metoda

Jeftine posjetnice

izradjuje

„Hrvatska Tiskara“

Oglašujte

„Hrvat. Rieči“.

Kotel Dinara
Šibenik kod mjestnog kazališta

• obskrbljen je izvrsnom kuhinjom •
• udobnim i zdravim sobama i svim •
• ostalim megućim komforima. • • •
• CIENE VRLO UMJERENE. • • • • •

Preporučuje se Jvanica ud. Podig.

50-52

Hrvatska Tiskara
SIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brosure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd., te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove, osmrtnice itd.

Ima svoju izvrsno uredjenu

KNJIGOVEŽNICU

obskrbljenu sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima naručebe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija itd. itd.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Ćassa di risparmio, Br. 5.

Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predjmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovčuje kupovne i izždriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete. 26-52

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa otkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " 15 " " 3 1/4 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.

(šterlinam) uz uložničke Listove:

sa otkazom od 15 dana uz 2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznaične na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkaso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicilne svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izžriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznaične na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Gorick, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Poltu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevno tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predjme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranjia (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibeži provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocienosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeđuje vrijednote proti gubitim ždriebanja 26-52 Banca Commerciale Triestina.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTOPŠTVA: Osek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
b) osiguranje miraza;
c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.

3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: . . . . . K 1,410,816.28
Od toga jamčevne zaklade: . . . . . K 1,000,000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: . . . . . K 820,000.00
Izplaćene odštete: . . . . . K 2,619,582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatia“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 26-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!